

ARBEIDSRETTEN

DOM

Avsagt: 7. oktober 2019

Saksnr.: 12/2019

Lnr.: AR-2019-22

Dommere: Jakob Wahl
Tron Løkken Sundet
Eli Mette Jarbo
Tor-Arne Solbakken
Niels Selmer Schweigaard
Per Østvold
Axel Thuve

Saken gjelder: Spørsmål om rett til nedsettelse av arbeidstiden til 36,5 timer per uke

Landsorganisasjonen i Norge

Advokat Andreas van den Heuvel

mot

1. Næringslivets Hovedorganisasjon
2. Leiv Vidar AS

Advokat Fredrik Mohn Lian

DOM

- (1) Saken gjelder forståelsen av Overenskomst for kjøttindustrien bilag 1 om nedsettelse av arbeidstiden per 1. januar 1987 (heretter Arbeidstidsbilaget). Spørsmålet er om arbeidstidsordningen for produksjonsavdelingene pølsemakeri, pakkeri og røkeri/kokeri ved Leiv Vidar AS er «vanlig 2-skiftarbeid» som gir rett til nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden til 36,5 timer.
- (2) Arbeidstidsbilaget er inntatt som bilag 1 til Overenskomst for kjøttindustrien for tariffperioden 2018-2020 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)/NHO Mat og Drikke og Landsorganisasjonen i Norge (LO)/Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund (NNN). Bilagets del A nr. 1 og 2 lyder:
- «A. Fra 1. januar 1987 gjennomføres følgende arbeidstidsnedsettelse:**
- 1. Til 37,5 timer per uke:**
- Dagarbeidstid**
- 2. Til 36,5 timer per uke:**
- Vanlig 2-skiftarbeid som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet.»**
- (3) Leiv Vidar AS er tilsluttet NHO, og ble etablert som slakterforretning i Hønefoss i 1950. Selskapet ble i 2017 solgt til det nordiske næringsmiddel-selskapet Scandza, som i tillegg eier en rekke andre norske næringsmiddelbedrifter, blant annet Finsbråten AS på Eidsvoll. Både Leiv Vidar AS og Finsbråten AS produserer pølser, og i 2018 ble det besluttet å flytte pølseproduksjonen ved Finsbråten AS fra Eidsvoll til Hønefoss. Flyttingen ble gjennomført i perioden april til juni 2018. Produksjonen på Hønefoss ville øke fra 3 000 tonn til 5 000 tonn per år, og krevde nyinvesteringer i utstyr og utvidelse av driftstiden. Etter drøftinger mellom bedriften og de tillitsvalgte, ble det med virkning fra 23. april 2018 innført en ny arbeidstidsordning for de ansatte i pølseproduksjonen.
- (4) Pølseproduksjonen består av avdelingene hakkerom, pølsemakeri, røkeri/kokeri, pakkeri, vedlikehold og renhold. Tvisten gjelder arbeidstidsordningen for avdelingene pølsemakeri, røkeri/kokeri og pakkeri. Den nye arbeidstidsordningen innebar at alle ansatte i produksjonen avdelingsvis ble delt inn i tre grupper som i en periode på tre uker hadde 2 uker med dagskift og 1 uke med kveldsskift (dag-dag-kveld). I avdelingen pølsemakeri gikk dagskiftene opprinnelig fra kl. 06.00 til kl. 14.10, og kveldsskiftene fra kl. 14.00 til kl. 22.10. Kveldsskiftet er nå endret slik at det går til kl. 23.00. I avdelingen røkeri/kokeri går

skiftene fra kl. 08.00 til kl. 16.00 og kl. 16.00 til kl. 24.00. I avdelingen pakkeri går skiftene fra kl. 06.00 til kl. 14.30 og fra kl. 14.30 til kl. 23.00.

- (5) Det oppstod uenighet om avlønning for arbeidet og om ordningen ga rett til nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden til 36,5 timer. Partene på bedriften avholdt drøftingsmøte 20. april 2018 om avlønning i henhold til ny arbeidstidsordning. Fra møtet ble det skrevet slik protokoll:

«I forbindelse med samlokalisering av pølseproduksjon i Scandza (Norge), er det besluttet at pølseproduksjonen hos Finsbråten AS (Eidsvoll) flyttes til Leiv Vidar AS (Hønefoss). I praksis skal LV leieprodusere pølser for FB. Denne flyttingen vil suksessivt skje fra medio april til medio juni 2018.

Flyttingen vil medføre at den årlige produksjonen ved LV økes fra 3000 tonn til 5000 tonn pr år (nærmere 70% økning). For å dekke denne volumøkningen vil det være nødvendig å utvide driftstiden i bedriften.

Bedriftens ledelse og tillitsvalgte har i samarbeid søkt løsninger for arbeidstider som skal minimere belastningen for den enkelte medarbeider samtidig som driftstiden utvides.

Partene har lyktes i å finne løsninger hvor medarbeiderne i produksjon i prinsippet arbeider i en rullering med 2 uker på dagtid og 1 uke på kveldstid. De ulike avdelingene deles inn i tre grupper. Renhold vil i hovedsak utføres på kveld/natt. Der det er påkrevet vil hovedprinsippet kunne avvikes.

Varsel om endring i arbeidstiden er formidlet 27. mars (overordnet) og 9. april (gruppeinndeling).

Avlønning

Partene har drøftet bestemmelsene i Kjøttoverenskomsten, og har en ulik forståelse hvordan avtalt arbeidstidsordning skal avlønnes.

Arbeidsgivers syn:

Arbeidstidsordningen, der de ansatte inngår i en rullering med 2 uker på dagtid og 1 uke på kveldstid, tilsier en ordinær arbeidstid på 37,5 timer pr. uke. Den nye arbeidstidsordningen bygger på en enighet med tillitsvalgte etter Overenskomsten for kjøttindustrien (avtale nr. 134) § 3 nr. 2, og er ikke å regne som «Vanlig 2-skiftsarbeid», jfr. overenskomstens bilag 1 A. nr. 2.

Når det gjelder godtgjørelser for arbeid på kveldstid følger det av overenskomstens § 5:

- Mellom kl 18.00 og 21.00 kr 14,00 pr time.
- Mellom kl 21.00 og kl 24.00 30 % av faktisk lønn.

Renholdet utføres i hovedsak på natten (75 % av arbeidstiden etter kl 24.00). Arbeidstiden reduseres til 35,5 time pr uke, jfr. overenskomstens bilag 1 A. nr. 3 a. forutsatt at ikke medarbeiderne inngår i en rullering med andre arbeidstider.

Tillitsvalgtes syn:

Klubben mener at den nye ordningen skal regnes som 2-skiftsløsning fordi det er de samme personene som jobber 2 forskjellige skift de forskjellige ukene, dermed ikke bare forskjøvet arbeidstid utenom normalarbeidsdagen som beskrevet i §3-1 i overenskomsten. Og det vil fortsatt være en ulempe å bytte arbeidstider selv om det er et opphold på dette hver 3. uke.

Partene er opptatt av at avlønning i den nye arbeidstidsordningen skal gjennomføres etter bindende overenskomst. (Kjøttoverenskomsten – 134). Partene har en svært ulik tolkning av overenskomstens bestemmelser i denne situasjonen. For å sikre en riktig tolkning av bestemmelsene i overenskomsten, har partene søkt hjelp fra NHO Mat og Drikke og NNN.»

- (6) NHO Mat og Drikke og NNN avholdt forhandlingsmøte 7. juni 2018. Protokollen fra møtet lyder:

«Uenighet om arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS er «Vanlig 2-skiftsarbeid som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet» og avlønning

NNN har bedt om møte på grunnlag av lokal protokoll fra Leiv Vidar AS datert 20. april 2018, vedlagt.

NNN sitt syn:

Forbundet støtter de tillitsvalgte i Leiv Vidar AS sitt syn i saken. Arbeidstidsordningen det tvistes om er organisert som en 2-skiftsordnign der de ansatte jobber etter en fast arbeidsplan/skiftplan og fysisk skifter mellom dagarbeid og ettermiddag/kveldsarbeid. I henhold til Overenskomst for Kjøttindustriens Bilag 1 – Nedsettelse av arbeidstiden per. 1. januar 1987, skal arbeidstiden være 36,5 timer per uke når det er «Vanlig 2-skiftsarbeid som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet.» Arbeidstidsordningen faller dermed inn under overenskomsten § 7 – Skiftarbeid, og skal lønnes med minimum 30% tillegg til den faktiske timelønn for 2. skift.

Bedriftens syn om at ordningen skal lønnes etter overenskomstens § 5 – Arbeid etter ordinær arbeidstid, er etter forbundets oppfatning ikke riktig. Denne bestemmelsen er ment brukt for forskjøvet arbeidstid, altså at en ansatt eller en gruppe ansatte får sin arbeidstid forskjøvet fra ordinært dagarbeid, og har ettermiddag/kveld som fast arbeidstid.»

NHO Mat og Drikke sitt syn:

NHO Mat og Drikke er enig med det Leiv Vidar AS anfører i protokollen av 20. april 2018. For å få nedsatt arbeidstiden til 36,5 timer pr. uke må arbeidstidsordningen falle inn under bestemmelsen «Vanlig 2-skiftsarbeid som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet», jfr. Overenskomsten for kjøttindustrien (avtale nr. 134) Bilag 1, Nedsettelse av arbeidstiden per 1. januar 1987, A nr. 2.

Den avtalte arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS, er ikke «Vanlig 2-skiftsarbeid». Her rullerer de ansatte med 2 uker på dagtid og 1 uke på kveldstid. Arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS tilsier en ordinær ukentlig arbeidstid på 37,5 timer. Godtgjøring av arbeid etter ordinær arbeidstid er regulert i Overenskomsten for kjøttindustrien § 5.»

- (7) LO og NHO avholdt forhandlingsmøte 18. oktober 2018 hvor partene opprettholdt standpunktene fra de tidligere tvistemøtene.
- (8) LO tok ut stevning for Arbeidsretten 1. april 2019. NHO og Leiv Vidar AS innga tilsvaer 20. mai 2019. Hovedforhandling ble avholdt 29. og 30 august 2019. Tre partsrepresentanter og tre vitner avga forklaring. Dom er avsagt etter fristen i arbeidstvistloven § 56 andre ledd på grunn av reisefravær blant rettens medlemmer.
- (9) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**
- (10) *Landsorganisasjonen i Norge* har i korte trekk anført:
- (11) Arbeidstidsordningen for de ansatte som jobber dag-dag-kveld i produksjonsavdelingene pølsemakeri, pakkeri og røkeri/kokeri oppfyller vilkårene for nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden til 36,5 timer.

- (12) Vilkåret for nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden til 36,5 timer etter Arbeidstidsbilaget del A nr. 2 er at de ansatte har «vanlig 2-skiftarbeid». Skiftarbeiderutvalget bruker dette begrepet både om ordninger der skiftlagene veksler mellom formiddags- og ettermiddagsskift etter skift- eller turnusplan, og om ordninger der arbeidstakerne veksler mellom dagvakter og ettermiddag/kveldsvakter etter en arbeidsplan, med eller uten søndag, jf. NOU 1979: 56 s. 14. Arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS omfattes av begge definisjonene.
- (13) Vilkåret om at det må være en «vanlig» 2-skiftordning tilsier at det må legges vekt på hvordan 2-skift er definert i arbeidslivet for øvrig og hvilke ordninger som til vanlig er omfattet av begrepet. Det kan ikke oppstilles vilkår om en lik fordeling av dagvakter og kveldsvakter. I ARD-2011-241 (Eurofins) er det gjort en vurdering på grunnlag av de momenter som følger av Arbeidstilsynets praksis av om ulempene med arbeidstidsordningen gir grunnlag for en slik nedsettelse av arbeidstiden. Denne konkrete vurderingen er overflødig dersom det er et absolutt vilkår om at «vanlig 2-skift» har en 50/50-fordeling av dag- og kveldsvakter. Momentene fra Eurofins-dommen taler for at arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS omfattes av Arbeidstidsbilaget del A nr. 2.
- (14) Det må i vurderingen også legges vekt på overenskomstens §§ 3, 5 og 7 om plassering av arbeidstid og om betaling for forskjøvet arbeidstid og 2-skiftarbeid. Når dagarbeidstid i henhold til overenskomsten § 3 skal legges mellom kl. 07.00 og kl. 18.00 tilsier det at arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS er en 2-skiftordning, og ikke dagarbeidstid.
- (15) I Arbeidstidsbilaget del A nr. 1 er det «dagarbeidstid» som kvalifiserer til 37,5 timers uke. Arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS har slike innslag av nattarbeid at ordningen faller utenfor kategorien «dagarbeidstid», og mer naturlig hører inn under alternativet «vanlig 2-skift». En vanlig 2-skiftplan vil kunne ha fra 100-120 kveldsskift av hver type i løpet av året, mens ordningen ved Leiv Vidar AS har om lag 80 kveldsskift og innslag av nattarbeid.
- (16) Det er nedlagt slik påstand:
- «1. Arbeidstidsordningen for de ansatte som jobber dag-dag-kveld i produksjonsavdelingene pølsemakeri, pakkeri og røkeri/kokeri til Leiv Vidar AS på Hønefoss oppfylder vilkårene for 36,5 timers uke i Overenskomst for kjøttindustrien 2018-2020 bilag 1, dets del A nr. 2.**
- 2. Leiv Vidar AS er forpliktet til å etterbetale lønn fra 23. april 2018 i tråd med påstandens punkt 1.»**
- (17) *Næringslivets Hovedorganisasjon* og *Leiv Vidar AS* har i korte trekk anført:

- (18) Arbeidstidsordningen for pølseproduksjonen i Leiv Vidar AS er ikke «vanlig 2-skiftarbeid» som gir krav på nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden til 36,5 timer, jf. Arbeidstidsbilaget del A nr. 2.
- (19) 2-skiftordninger som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet omfattes av Arbeidstidsbilaget del A nr. 1. For å ha krav på nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden etter del A nr. 2 må det være «vanlig 2-skiftarbeid» som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet. Vurderingen av om ordningen er «vanlig» 2-skiftarbeid må bygge på definisjonene i Skiftarbeiderutvalgets utredning.
- (20) Ordningen ved Leiv Vidar AS har visse likhetstrekk med en 2-skiftordning, men mangler også avgjørende kjennetegn sammenlignet med det som er vanlige 2-skiftordninger. Arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS har 3 skiftlag. I vanlig 2-skift er fordelingen mellom dagvakter og kveldsvakter 50-50, mens de ansatte i pølseproduksjonen har dobbelt så mange dagvakter som kveldsvakter. Det samlede antallet kveldsvakter er langt lavere enn i en vanlig 2-skiftordning, og det er få vekslinger mellom skifttyper. De totale ulempene for arbeidstakernes sosiale liv er langt mindre enn ved «vanlig 2-skiftarbeid».

(21) Det er nedlagt slik påstand:

«De saksøkte frifinnes.»

(22) **Arbeidsrettens merknader**

(23) *Arbeidsretten* har kommet til at de saksøkte må frifinnes og vil bemerke:

(24) Bakgrunnen for saken gjelder uenighet om arbeidstidsordningen som ble innført ved Leiv Vidar AS fra 23. april 2019 er «vanlig 2-skiftarbeid» som omfattes av Arbeidstidsbilaget del A nr. 2 og gir krav på nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden fra 37,5 timer per uke til 36,5 timer per uke.

(25) Arbeidstidsbilaget del A nr. 2 gir rett til nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden ved «vanlig 2-skiftarbeid». De sentrale bestemmelsene i bilaget har slik ordlyd:

«A. Fra 1. januar 1987 gjennomføres følgende arbeidstidsnedsettelse:

1. Til 37,5 timer per uke:

Dagarbeidstid

2. Til 36,5 timer per uke:

Vanlig 2-skiftarbeid som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet.

3. Til 35,5 timer pr. uke:

a. Arbeid som drives «hovedsakelig» om natten.

b. Døgnkontinuerlig skiftarbeid og «sammenlignbart» turnusarbeid.

c. 2-skiftarbeid og «sammenlignbart» turnusarbeid som «regelmessig» drives på søn- og/eller helligdager.

d. Arbeidstidsordninger som medfører at den enkelte må arbeide minst hver tredje søn- og/eller bevegelig helligdag.4. Til 33,6 timer pr. uke:

a. Helkontinuerlig skiftarbeid og «sammenlignbart» turnusarbeid.

b. Arbeid under dagen i gruver.

c. Arbeid med tunneldrift og utsprengning av bergrom under dagen.»

- (26) LO har vist til at bestemmelsene i overenskomsten §§ 3, 5 og 7 om plassering av arbeidstid, og om betaling for forskjøvet arbeidstid og 2-skiftarbeid, taler for at arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS omfattes av del A nr. 2. Overenskomsten § 3 nr. 1 bestemmer at den ordinære arbeidstiden ikke skal overstige 37,5 timer per uke, og arbeidstiden skal legges mellom kl. 07.00 og kl. 18.00 de første fem dager i uken. Etter § 3 nr. 6 skal skiftarbeid på to skift legges mellom kl. 06.00 og kl. 24.00. Overenskomsten § 5 bestemmer at det for arbeid mellom kl. 18.00 og kl. 21.00 betales et tillegg på kr. 14,00 per time, og for arbeid mellom kl. 21.00 og kl. 24.00 et tillegg på 30 %. Overenskomsten § 7 bestemmer at det for «2-skiftarbeide» skal betales et tillegg på 30 % til den faktiske timelønnen for andre skiftet. LO har vist til at § 3 sier noe om plasseringen av arbeidstiden, og må ses i sammenheng med betalingsbestemmelsene og Arbeidstidsbilaget. Det anføres at når ordinær dagarbeidstid skal legges mellom kl. 07.00 og kl. 18.00 ligger det en avgrensning mot skiftarbeid etter § 7. Selv om begrepet 2-skift og skiftarbeid brukes i både § 7 og i Arbeidstidsbilaget, er det ikke holdepunkter for at §§ 3, 5 og 7 er av betydning for tolkningen av Arbeidstidsbilaget. Arbeidstidsbilaget er en gjennomgående regulering som må tolkes likt i de overenskomster det er inntatt i. Overenskomstens bestemmelser om plassering av arbeidstid og betalingsbestemmelsene kan derfor ikke trekkes inn ved tolkningen av Arbeidstidsbilaget.
- (27) Den foreliggende saken gjelder ikke spørsmålet om hvilke betalingsbestemmelser som er anvendelige. Arbeidsretten går derfor ikke nærmere inn på overenskomsten §§ 5 og 7.
- (28) Arbeidstidsbilaget trekker opp grenser for den ukentlige arbeidstiden. Denne inndelingen av arbeidstidsordninger er med ett unntak den samme inndelingen av grensene for alminnelig arbeidstid som finnes i arbeidsmiljøloven § 10-4. Nedsettelse av den ukentlige

arbeidstiden for vanlig 2-skiftarbeid som ikke går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet finnes ikke i arbeidsmiljøloven § 10-4.

- (29) Nedsettelse av arbeidstiden etter del A nr. 2-4 bygger på en formodning om at enkelte arbeidstidsordninger eller former for arbeid er så vidt belastende at den ukentlige arbeidstiden skal forkortes ut over det som følger av arbeidsmiljøloven kapittel 10 og Arbeidstidsbilaget del A nr. 1. Del A nr. 2 gjelder «vanlig» 2-skiftarbeid som verken går lørdag aften eller i helligdagsdøgnet. Det vil si at ikke alle 2-skiftordninger gir rett til nedsettelse av den ukentlige arbeidstiden. Arbeidstidsforkortelsen for vanlig 2-skiftarbeid kom inn som alternativ i forbindelse med arbeidstidsforkortelsen av 1977. Frem til det tidspunktet gjaldt det som nå er Arbeidstidsbilaget nr. 1 både «dagtidsarbeid» og «2-skiftarbeid».
- (30) Hva som er en «vanlig» 2-skiftordning er ikke definert i Arbeidstidsbilaget. På dette punktet må Arbeidstidsbilaget imidlertid ses i sammenheng med utviklingen i lovens arbeidstidsregler, jf. ARD-2005-1 avsnitt 8-34. Arbeidsretten har i flere avgjørelser understreket at lovens forarbeider og andre utredninger av arbeidstidsspørsmål er relevante kilder ved tolkningen av Arbeidstidsbilaget, og at Skiftarbeiderutvalgets definisjoner i NOU 1979: 56 av ulike arbeidstidsordninger må tillegges «betydelig vekt», jf. AR-2017-3 avsnitt 58 og 59 med videre henvisninger til praksis. Skiftarbeiderutvalget ble oppnevnt 26. mars 1976 for å vurdere ulike sider ved skiftarbeidernes situasjon. Utvalget hadde representanter fra arbeidslivets organisasjoner og fra arbeidsmiljømyndighetene. I utredningen vises det til at det hersket en del forvirring om ord og uttrykk som ble brukt om skift- og turnusarbeid. Utvalget foreslo derfor «en standardisering og en suppleringsom burde kunne bidra til å rydde opp i de vanligste misforståelser», jf. NOU 1979: 56 s. 12. Utvalget ga følgende definisjoner av skiftarbeid, skiftordning og to-skift, jf. NOU 1979: 56 s. 12-14:

«Skiftarbeid.

Når ikke annet er sagt, bruker Skiftarbeiderutvalget ordet skiftarbeid som betegnelse på alle arbeidstidsordninger med ubekvem og uregelmessig arbeidstid i bedrifter og institusjoner hvor driftstiden går ut over vanlig dagtid på hverdager, på søndager og/eller på høytids- og helligdager.

Ordet brukes i utredningen for helkontinuerlig og døgnkontinuerlig skift- og turnusarbeid, 2-skift og 2-vakts turnus, med eller uten søndags- eller helligdagsarbeid, sterkt forskjøvet arbeidstid og fast ettermiddags-, kvelds- og nattarbeid.

...

Skiftarbeid.

Arbeidstidsordning for drift også etter vanlig dagtid der flere arbeidstakere eller arbeidslag avløser hverandre etter en plan som er bestemt på forhånd og etter et system med faste

avløsningstider. Arbeidstidsordningen følger en systematisk rullerende arbeidsplan, som i en periode fra 2 opp til 52 uker gir hver arbeidstaker like mange arbeidstimer pr. uke.

Det er vanlig at arbeidsperiodene er like lange. I Norge er det likeledes vanlig med regelmessig skiftbytte slik at hver arbeidstaker har like mange av hver skifttype i løpet av skiftperioden.

...

To-skift.

Ordet brukes på to måter:

a) arbeidsordning der skiftlagene veksler mellom formiddags- og ettermiddagsskift etter skift- eller turnusplan,

b) skiftordning med to skiftlag som avløser hverandre og deler arbeidstiden/driftstiden mellom seg. ...»

- (31) Utvalget redegjør på s. 66-67 for 2-skiftordninger, og gir en rekke eksempler på ulike ordninger i industrien. Det uttales at 2-skiftordningen er «den mest utbredte skiftordningen», og at driftstiden i slike ordninger «vanligvis deles ... ved at 2 personer eller 2 skiftlag avløser hverandre systematisk»:

«En 2-skiftsplan bygges gjerne opp slik at den enkelte arbeider kan få fra ca. 100 til 120 skift av hver type i løpet av året. Dette vil avhenge av om det er driftsstans på bevegelige helligdager eller ikke, den avtalte eller lovbestemte ukentlige arbeidstid, samt skiftenes lengde. En vanlig ordning i industrien er å arbeide 07.00-15.00 én uke og 15.00-23.00 neste uke.

...

2-skiftsordningene har den fordel at de i de fleste tilfeller ikke krever nattarbeid etter kl. 24.00, og at søn- og helligdager som hovedregel er fri. Mange der det også som en fordel å ha fri på formiddagen, selv om de har full jobb, bl.a. gjelder det foreldre med små barn. Men ordningen må betegnes som sosialt belastende fordi den enkelte skiftarbeider kan være på arbeid opp til 120 kvelder i løpet av året. 2-skiftsarbeideren får derfor redusert anledning til sosial kontakt og familieliv.

Nye undersøkelser viser også at mange 2-skiftsarbeidere og også deres ektefeller er utsatt for ulemper som er vanlige for skiftarbeidere med kontinuerlige ordninger. Disse kan føre til nervøsitet, fordøyelsesvansker og magesår. En del 2-skiftsarbeidere opplyser at de har vansker med å trappe ned etter ettermiddagsskiftet og får vansker med søvn når de kommer hjem midt på natta.»

- (32) Når Arbeidstidsbilaget taler om «vanlig 2-skiftarbeid» må det først og fremst sikte til de 2-skiftordninger som beskrives i Skiftarbeiderutvalgets utredning. Arbeidstidsordningen ved Leiv Vidar AS er en skiftordning ved at den har skiftlag som avløser hverandre etter en fast plan og veksler mellom dag- og kveldsskift. Skiftordningen ved Leiv Vidar AS har en hovedvekt av dagskift i skiftperioden, og skiller seg med dette vesentlig fra den alminnelige ordningen som er beskrevet i Skiftarbeiderutvalgets utredning. Den har derfor ikke slike ulemper som knytter seg til en 2-skiftordning hvor det i tillegg til rett til økonomisk kompensasjon, også vil gjelde rett til redusert ukentlig arbeidstid.
- (33) LO har vist til at det må foretas en ulempevurdering, og har særlig vist til Arbeidsrettens vurderinger i ARD-2011-241 (Eurofins). Når spørsmålet er om det foreligger «sammenlignbare» turnusordninger må det foretas en bredere vurdering av ulempene

knyttet til ordningen, jf. ARD-2016-69, AR-2017-3 og AR-2019-18. Spørsmålet om en 2-skiftordning er «vanlig» kan ikke på samme måte bygge på en bred ulempevurdering.

Dommen i ARD-2011-241 ser hen til hvilke ulemper skiftordningen hadde, men da som ledd i en vurdering opp mot Skiftarbeiderutvalgets beskrivelse av ulempene som lå i en 2-skiftordning hvor skiftlagene avløste hverandre og delte driftstiden mellom seg.

Arbeidsretten uttalte også at det i vurderingen måtte legges vekt på de momenter Arbeidstilsynet legger vekt på, herunder om arbeidstakeren har like mange formiddags- og ettermiddagsvakter i løpet av skiftperioden, jf. ARD-2011-241 avsnitt 52 og 53. Dommen er derfor tydelig knyttet opp mot at skiftordningen i alminnelighet må ha dag- og kveldsskift som fordeles likt på to skiftlag, noe som vil gi opp mot 120 ettermiddags-/kveldsskift i løpet av året.

- (34) På denne bakgrunn må de saksøkte frifinnes.
- (35) Dommen er enstemmig.

SLUTNING

De saksøkte frifinnes.

Jakob Wahl
(sign.)

Tron Løkken Sundet
(sign.)

Eli Mette Jarbo
(sign.)

Tor-Arne Solbakken
(sign.)

Niels Selmer Schweigaard
(sign.)

Per Østvold
(sign.)

Axel Thuve
(sign.)

Rett utskrift bekreftes: